

**JOSEP MARIA DE SAGARRA, pròleg a les *Obres
Completes. Teatre II*. Editorial Selecta, 1949.**

La fortuna de Sílvia fou posada amb totes les exigències; Pere Pruna pintà la maqueta del decorat; Esperança Ortiz, Paquita Ferràndiz i Enriqueta Torres, admirablement secundades per Josep Bruguera i Pere Gil, no van plànyer cap esforç per donar a la comèdia tot el que requeria. Però el públic no en volgué saber res. I en menys de dues setmanes de glacial indiferència per part dels qui havien de seure a les butaques, i que en realitat no hi seien, morí una de les meves comèdies, que jo m'estimo més, i que encara estic convençut que es mereixia una vida i una mort una mica més glorioses.

Respecte al *Prestigi*, que m'havien d'estrenar a Madrid, succeí que no hi anà ni en segon, ni en tercer, ni en quart lloc. Escobar m'escrivia fent-me passar amb raons, i una d'aquestes, la més pintoresca, fou que a Madrid deien que al «María Guerrero» només s'estrenaven obres de morts, de cementiris i d'apareguts, i que per aquest motiu, ajornaven *sine die* la meva estrena, i em rellevaven dels compromisos que els concedia l'exclusiva. És a dir, que si

una altra companyia espanyola es volia carregar amb *els morts* del meu *Prestigi*, ells estarien més que encantats. [...]

Després del fracàs de *La fortuna de Sílvia*, i de la subtilíssima i original desconsideració de la qual m'havien fet víctima els directors del teatre «María Guerrero», vaig passar un moment no diré de decepció, però sí de ganes de respirar i descansar una mica, lluny de les nostres misèries teatrals, i vaig anar-me'n a París, amb la intenció de restar-hi tot el temps que pogués i amb el propòsit de no escriure de moment cap comèdia, i sobretot de no tenir tractes amb cap mena d'empresari.

A París vaig refer-me d'uns quants anys d'abstinència de cargols *à la bourguignone* i d'espectacles autèntics.

Vaig veure les últimes i truculentes novetats del teatre americà —Wilder, Tennessee Williams, Cadwell, Steinbeck—, el Sartre, el Camus, el Salacroux i el darrer Anouilh, el Kafka dut al teatre meravellosament per Gide i Barrault, els cridaners i novíssims i respectabilíssims films italians, aleshores desconeguts a Espanya, i tantes altres cosses de bon contemplar i de bon meditar. Durant tot aquell temps no vaig pas escriure una ratlla, però no

deixava passar dos dies sense assistir a una sala d'espectacles. [...]

A Barcelona, tornant jo de París, vaig trobar el «Romea» sense companyia catalana, i la Vila i en Daví instal·lats al «Victòria», i contractats per una empresa que es dedicava a una mena de teatre del qual és millor que no en faci comentaris.

Aquella temporada —de la tardor del 47 a l'estiu del 48— no vaig estrenar res a Barcelona, i a Madrid m'anaven fent passar amb raons. La primavera del 48 vaig escriure *Ocells i llops*, obra que vaig traduir al castellà amb el títol de la *La muñeca sangrienta*, i la vaig oferir a Catalina Bárcena, perquè feia poc temps que m'havia demanat una comèdia.

A Catalina Bárcena li semblà massa negra *La muñeca sangrienta*, i potser tenia raó; en canvi tot el món familiar que rodejava a Catalina la volien convèncer perquè estrenés *Galatea*, però ella [...] creia que el públic no s'adaptaria a la cruesa i la novetat de la meva obra. [...]

Mentrestant, em vingueren a trobar els de l'Apol·lo, fent-me servir de plat fort per als seus projectes. Allí es debutà amb *El jardinet de l'amor*, comèdia meva de l'any de la picor, que va fer una certa gràcia, però que no aguantà l'alè.

Varen seguir *Les llàgrimes d'Angelina*. Es cremà en una setmana d'assaig i en mitja dotzena de representacions una obra poemàtica molt apreciable i d'una gran dignitat literària del poeta Ramon Bech, i s'assajà de pressa i corrents la meva comèdia «negra» *Ocells i llops*. Però mentre assajàvem, i representaven allí els *Tenorios*, amb la intenció d'aconseguir tres sous i pagar una companyia que feia dues setmanes que treballava de franc, l'empresari —el més pintoresc de tots els empresaris que he conegut— va tirar l'esponja i es declarà insolvent, i els pobres actors, que són sempre els que reben, es varen veure en la trista perspectiva d'haver de cobrar a mar.

Aleshores el senyor López Llauder, juntament amb els senyors Suau i Serrat del Romea, i el senyor Fernández Castañer, van venir a l'Apol·lo, van pagar els plats trencats, que no pujaven gran cosa, i varen modificar la companyia, incloent-hi com a figures principals Maria Vila i Pius Daví. En aquestes condicions s'estrenà aleshores a l'Apol·lo la meva comèdia *Ocells i llops*. La crítica em va atacar l'obra pel cantó de la moral, i malgrat la bona fe que hi havíem posat autor, actors i empresa, *Ocells i llops* no varen donar cinc cèntims. Els ocells es deien a la comèdia «Abelard» i «Eloïsa», i eren en realitat dos ocellets exòtics d'aquells

anomenats becs-de-corall que jo mateix vaig anar a comprar a una tenda del carrer de Ferran, i que un cop acabades les representacions a l'Apol·lo vingueren a casa meva; i encara s'hi estan i encara hi gosen de vida i salut. Es banyen dos cops al dia, tant si fa fred com calor, i es mengen una digna quantitat de llavor d'escaiola que els manté contents i trempats en el captiveri. [...]

Amb La fortuna de Sílvia, amb Ocells i llops, i sobretot amb Galatea creia, i crec sincerament, que intentava fer un teatre més d'acord amb la meva consciència i més d'acord amb el clima espiritual del nostre temps, però també m'adonava que el públic d'aquí i el meu públic, no estaven per innovacions ni per filigranes, i que pel meu nou camí s'hi aconseguia l'assentiment d'una minoria selecta, a fi de comptes m'hi feia més savi que ric.